

Euroopa Komisjoni uus koosseis ja volinikukandidaatide kuulamisid.

Juulikuus Strasbourgi plenaaristungil toimunud hääletusel kinnitas parlament Euroopa Komisjoni uueks presidendiks José Manuel Durão **Barroso** (pildil).

Kuna Euroopa Parlamendil on lõplik sõnaõigus Euroopa Komisjoni ametissenimetamise ja ametist vabastamise küsimuses, korraldas parlament 27. septembrist 11. oktoobrini vastavate valdkondadega tegelevates parlamendikomisjonides volinikukandidaatide kuulamisid. Kõik üksikute kandidaatide puhul üles kerkivad probleemid ning võimalikud vahetused tuli lahendada enne oktoobrikuise plenaaristungi päevakorras olnud hääletust, sest parlament saab kinnitada vaid Euroopa Komisjoni tervikkoosseisu. Paraku põhjustasid erimeelsused mõnede kandidaatide sobivuse üle pretsedendi - komisjoni president palus meeskonna kujundamiseks lisaaega ning hääletus lükkus novembrikuu istungile.

Tunne Kelam toetas Euroopa Rahvapartei fraktsiooni poolt üles seatud strateegilist eesmärki - kinnitada uus komisjon ametisse ettenähtud ajal ning vältida kaasa minekut volinikukandidaatide kuulamiste järel vallandatud poliitiliste keeristega. Vasakjõudude kriitika, eriti Itaalia valitsuse kandidaadi Rocco Buttiglione suhtes, oli Kelami arvates tendentslik ning kandidaadi seisukohad avalikkuses tugevasti moonutatud. Tunne Kelam tõstatas küsimuse, kas see polnud mitte vasaktoiva katse juhtida tähelepanu kõrvale palju tõsisematelt probleemidelt - mitme volinikukandidaadi kehvast sobivusest oma tulevase ameti nõuetele. Siin võis olla tegemist kättemaksukatsega selle eest, et kristlike demokraatide ja konservatiivide kandidaat juulis Euroopa Komisjoni esimehe kohale heaks kiideti. ERP-ED fraktsioon oli Kelami sõnul asetanud rõhu volinike kvaliteedile ning meeskonnale kui tervikule, ega läinud kaasa isikuvastaste poliitiliste intriigidega.

18.-19. oktoobril toimus Brüsselis Euroopa Rahvapartei nõukogu ja poliitilise büroo istung

Euroopa Rahvaparteisse kuulub hetkel 45 täisliiget, sealhulgas 2004. aasta maikuust Isamaaliit ning Res Publica. Isamaaliitu esindasid toimunud istungil

erakonna esimees Tunne Kelam ja juhatuse liige Peeter Tulviste, Res Publica esindus puudus.

Arutelu keskseteks teemadeks olid EL uue Komisjoni ametisse kinnitamine, Türgi kandidatuur, EL põhiseadusliku leppe ratifitseerimine, Lissaboni protsessi taas-elustamine, ERP tuleva aasta eelarve, liikmemaksud ja uute liikmete vastuvõtt. ERP uueks aseesimeheks kinnitati Rootsi parlamendiliige Gunilla Carlsson (endine eurosaadik ning 1995. aastal Eesti Euroopa Liiduga liitumise taotlust puudutava raporti koostaja).

ERP-ED fraktsiooni esimees **Hans-Gert Pöttering** kinnitas saadikurühma seisukohta toetada Euroopa Rahvaparteisse kuuluva Barroso meeskonda tervikuna. Pöttering väljendas kindlat veendumust, et ERP prioriteedid, eeskätt liidu konkurentsivõime ja tõhususe tõstmine ning Euroopa püsiväärtuste kaitsmine õnnestub saavutada tänu uute liikmete jõule ja kogemusele, kes on elanud pool sajandit kommunistliku võõrvõimu all.

Tunne Kelam peatus ERP teise töörühma ettevalmistatud dokumendil Lissaboni strateegia taas-elustamiseks. Kelami sõnul on ERP ainus erakond, kes on võtnud põhimõttelise ja kriitilise seisukoha EL ebarahuldava majandusliku ja sotsiaalse arengu suhtes. EL edukas ning tasakaalustatud areng on võtmeküsimus äratamaks meie kodanikes usku ja lootust, et EL toimib nende huvides. Globaalselt võistlusvõimeline EL on võimalik üksnes juhul, kui EL liikmesriikidel ja regioonidel on võimalus tõhusalt üksteisega võistelda. Isamaaliidu esimehe väitel sisaldab tõhus võistlus ka konkurentsi maksukorralduse eri süsteemide vahel.

Euroopa Rahvapartei 2005. aasta kongress toimub kava kohaselt 28.-29. aprillil Kölnis.

Türgi perspektiivid Euroopa Liiduga liitumiseks

6. oktoobril esitas Euroopa Komisjon Euroopa Parlamendile aruande Türgi valmisolekust Euroopa Liiduga liitumiseks, andes sellega roheline tule liitumiskõneluste alustamiseks.

Tunne Kelami arvates pole lihtsaid lahendusi Türgile liikmeksastumise perspektiivi pakkumisel või sellest keeldumisel. Eelpool kirjeldatud Euroopa Rahvapartei büroo istungil andis Tunne Kelam Türgi võimalikule

liitumisele omapoolse hinnangu: "Peame arvestama, et tehtavail otsustel on põhimõtteline tähtsus EL tulevase arengu ja identiteedi suhtes. Türgiga läbirääkimistel tuleks kõrvalekaldumatult rakendada täpselt samu Kopenhaageni kriteeriume kui rakendati Eesti liikmesaastamise puhul". Mitte EL ei leiuta Türgi suhtes eriprotseduure - see on Türgi ise, kelle keerukas tegelikkus sunnib otsima tavapärasest erinevaid lähenemisviise.

Venemaa peab terrorismivastases võitluses kinni pidama kohustustest austada inimõigusi

Euroopa Parlamendi delegatsioon suheteks Venemaaga kohtus oktoobrikuus Venemaa esinduse juhi kohusetäitja Mihhail Petrakoviga, kelle väitel pole Venemaal kavatsusi hakata Euroopa Liidu kandidaatriigiks. Samas olevat Venemaa huvitatud unikaalsete teede kujundamisest arendamiseks strateegilist koostööd Brüsseliga. Vaatamata vastastikustes suhetes mõnigi kord esinenud probleemidele ja teravatele diskussioonidele on Petrakovi sõnul alati jõutud kompromissidele, näiteks lahenduse leidmisel Kaliningradi küsimuses. Samas kontekstis puudutas ta ka inimõiguste probleemide tõstatamist mõlemalt poolt - Euroopa Liit rõhutab antud küsimuse teravust Tšetšeenias, Venemaa seevastu näeb inimõiguste probleemi kahe liikmesriigi venekeelse elanikkonna osas. Niinimetatud vähemuste teemat kommenteerides väitis Petrakov, et Kopenhaageni kriteeriumid tuleb asetada konkreetse konteksti. Eestis ja Lätis elavad venelased olevat harjunud saama 100% ulatuses venekeelset haridust, viimase osakaalu vähendamine 40 - 60 % Kopenhaageni kriteeriumi konteksti ei mahtuvat.

Tunne Kelami sõnul on uued liikmesriigid selgelt kõik Kopenhaageni kriteeriumid täitnud. Veelgi enam - Lätis ja Eestis on loodud mittepõlisrahvaste esindajale märksa avaramad võimalused oma keele ja kultuuri viljelemiseks kui mõneski vanemas liikmesriigis. Kelami väitel on püüdlused eristada mõningaid uusi liikmeid ülejäänuist meile tuttavad ja tekitavad muret. Kuid lõpptulemus võib Euroopa Liidu jaoks tervikuna hukatuslikuks osutada, kui Brüssel peaks Moskva stsenaariumi vastu võtma ning Venemaa üha lisanduvate nõudmistega kaasa minema. "Olgem realistlikud - küsimus pole mitte nn. vähemuste õigustes, vaid kahjuks Venemaa soovimatuses või võimetuses leppida Nõukogude impeeriumi lagunemisega," sõnas Kelam.

EL ja Vene suhete arendamise raamistikus on vaja saavutada muudatus Venemaa ametlikus suhtumises lähiajalukku, kus kolme Balti riigi annekteerimist

käsitatakse isegi täna kui vabatahtlikku ja rahvusvahelise õigusega kooskõlas olevat tegu.

EL uusi ja vanu liikmesriike eraldavad piirid tuleb realselt kaotada

13. oktoobri Euroopa Parlamendi lühiistungjärgul tutvustasid EL Nõukogu ja Euroopa Komisjoni esindajad parlamentile omapoolset nägemust vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala tulevikust. Tegemist on koordineeritud poliitika loomisega immigratsiooni, asüüli ning välispiiride kontrolli vallas.

Tunne Kelam juhtis arutelu käigus tähelepanu sellele, et kõnealune ala peab õigustama lähiaastatel oma nime mitte üksnes esitatud dokumentides, vaid ka tegelikkuses. Kelam rõhutas, et uued liikmesriigid ei saa end tunda täieõiguslike Euroopa kodanikena seni, kuni piirid pole kõigi kodanike jaoks realselt kadunud. Lähtuma peab uute ja vanade liikmesriikide kodanike võrdsest kohtlemisest - me peaksime püüdma vältida olukorda, kus kolmandate riikide kodanikud, kes mahuvad erirežiimide ja regulatsioonide alla, on eelistatumas olukorras kui uute liikmesriikide kodanikud.

Tulevikus on vajalik Schengeni süsteemi võimalikult kiire laiendamine uutele liikmesriikidele. Tuleb teha jõupingutusi, et see võimalus tekiks juba 2007. aastaks. Nõukogul ja Komisjonil on vaja planeerida vajalikud rahalised vahendid selleks, et tagada vajaliku viisainfo süsteemi loomine ning hankida ekspertid, keda saata uutesse liikmesriikidesse hindamaks nende valmisolekut ja nõustamaks ettevalmistusi Schengeni süsteemiga liitumisel.

"EL peab rakendama sihikindlat poliitikat, et viia lõpule uute liikmesriikide ja nende naabrite piirilepingute vormistamise ja piiride markeerimise protsess, mille saavutamiseks uued liikmed on teinud kõik endast oleneva," ütles Kelam.

Tunne Kelam toetas ideed EL ühiste viisapunktide süsteemi kujundamisest, millega viisa Euroopa Liidu riikidesse väljastatakse ühest EL konsulaarüksusest, mitte eri liikmesriikide konsulaatidest. See aitaks vähendada nii administreerimis- ja tehnoloogiakulusid, ennekõike aga tagaks viisade väljastamise ühtse kvaliteedi, tehes lõpu hinnaalanduse otsimise katsetele - kui viisat ühe liikmesriigi konsulaadist saada ei õnnestu, pööratakse järgmise poole kuni see lõpuks ikkagi väljastatakse.